

Τα Θαύματα του Αγίου Φωτός (Δρ Χαραλάμπης Μ. Μπούσιας, Μέγας Υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το θαύμα του Αγίου Φωτός έλαβε χώρα για πρώτη φορά στον Τάφο του Ιησού, όταν η Ανάστασή Του συνοδεύθηκε από ένα άπλετο φως ασύγκριτης φωτεινότητας. Στο Ευαγγέλιο του Ιωάννη διαβάζουμε ότι «Μαρία η Μαγδαληνή έρχεται πρωί σκοτίας έτι ούσης εις το μνημείον» [1]. Η Μαρία η Μαγδαληνή πήγε στον Τάφο πριν ακόμη ξημερώσει, δηλαδή νύχτα. Όταν όμως είδε τον «λίθον ηρμένον», δηλαδή απομακρυσμένο, έτρεξε να το ανακοινώσει στον Απόστολο Πέτρο, ο οποίος μαζί με τον Ιωάννη την ακολουθούσαν. Ο Ιωάννης, με το νεανικό του σφρίγος τρέχοντας τότε πιο γρήγορα από τον ώριμο Πέτρο έφθασε πρώτος στο μνήμα. Δεν μπήκε όμως αλλά «παρακύψας» [2], αφού έσκυψε, είδε τα οθόνια κατά γης ριγμένα. Μέσα στον Τάφο μπήκε ο Πέτρος που έτρεχε πίσω του με αγωνία. Πως όμως ενώ επικρατούσε βαθύ σκοτάδι κατάφεραν ο Ιωάννης και ο Πέτρος να δουν το εσωτερικό του τάφου και τα οθόνια που είχαν περιτυλίξει τον Ιησού; Και ιδίως ο Ιωάννης που δεν εισήλθε στον Τάφο;

Την απάντηση δίνει ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης στο έργο του «Περί της Αναστάσεως του Ιησού Χριστού», όπου αναφέρει ότι όσοι εκείνη τη νύκτα ακολούθησαν τον Πέτρο πίστεψαν στην Ανάσταση, γιατί ο Τάφος του Χριστού είχε γεμίσει από Φως, το οποίο ήταν ορατό και πνευματικώς, αλλά και δια των φυσικών αισθήσεων [3].

Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός επισημαίνει ομοίως ότι ο Απόστολος Πέτρος ξεπλάγη όταν αντίκρουσε το Φως μέσα στον Τάφο. Γράφει στο Κάθισμα του Όρθρου του πλ. δ ἤχου: «Και δρομαίος ο Πέτρος επέστη τω μνήματι και το Φως εν τω τάφω ορών κατεπλήττετο» [4]. Ο ίδιος Άγιος στο έργο του «Λόγος εις το Άγιον Σάββατον» [5] αναφέρει ότι το Φως που εξέλαμψε στον Τάφο του Χριστού εκείνη τη νύκτα της Αναστάσεως ήταν το άκτιστο Φως του Δημιουργού Θεού, αυτό που θάμπωσε τους πρόκριτους των Μαθητών κατά τη Μεταμόρφωση του Χριστού μας στο Θαβώρ, που είδε ο Παύλος στην πορεία του προς τη Δαμασκό και που φώτισε σαν πύρινες γλώσσες τους Αγίους Αποστόλους την ημέρα της Πεντηκοστής. Αυτό το άκτιστο Φως κάθε Μεγάλο Σάββατο ανάβει την ακοίμητη κανδήλα του Παναγίου Τάφου και τις δεσμίδες των κεριών του Ορθόδοξου Πατριάρχη. Ποιο είναι το θαύμα; Μα, το ότι το αδιόρατο και άκτιστο Φως, ο σπινθηρισμός που

βγαίνει από τον Πανάγιο Τάφο γίνεται κτιστό και η φλόγα του ανάβει τα κεριά, τα οποία μπορούμε να αγγίξουμε, αφού ως άκτιστο Φως δεν καίει ενώ όταν γίνει κτιστό καίει. Το άκτιστο Φως της Αναστάσεως είναι ορατό και σήμερα από πολλούς παρισταμένους στην τελετή της αφής του. Ο οσιολογιώτατος μοναχός, π. Σεραφείμ Σαββαΐτης,[6] σημειώνει ότι, «το άκτιστο Φως οράται βεβαίως κατ'εξοχήν από τους τελείους, επιτρέπει όμως ο Θεός μερική εποπτία και σε μη τελείους, ακόμη και σε απίστους, προκειμένου να οδηγηθούν στη σωτηρία».

Ο ιστορικός της Εκκλησίας Ευσέβιος τον τέταρτο αιώνα [7] αναφέρει ότι επί Πατριάρχου Ναρκίσσου το δεύτερο αιώνα δεν υπήρχε επάρκεια ελαίου στο λυχνάρι της εικόνας της Αναστάσεως και κάποιος άνδρας το γέμισε με νερό από την πηγή του Σιλβάμ. Κατά θαυμαστό όμως τρόπο το λυχνάρι άναψε και παρέμεινε αναμμένο σε όλη την Πασχαλιάτικη Λειτουργία.

Ο Λατίνος μοναχός Barnard το έτος 865 γράφει [8]: « Αξίζει να αναφερθεί αυτό που συμβαίνει το Μεγάλο Σάββατο, την Παραμονή του Πάσχα. Το πρωί αρχίζει «Λειτουργία μέσα στην Εκκλησία αυτή. Μετά, όταν τελειώσει, μπαίνουν ψάλλοντας το Κύριε ελέησον, μέχρι να έλθει Άγγελος και να ανάψει με φως τα κανδήλια που κρέμονται πάνω από τον Τάφο. Ο Πατριάρχης μεταδίδει αυτό το φως στους Επισκόπους και στον υπόλοιπο λαό και ο καθένας έχει φως εκεί που στέκεται».

Ένας κληρικός της αυτοκρατορικής αυλής του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου, ο Νικήτας, το 947 έστειλε επιστολή στον αυτοκράτορα διηγούμενος την απόπειρα ενός εξοργισμένου Εμίρη να δώσει τέλος στην τελετή του Αγίου Φωτός, καθώς αναφέρει επίσης ο Αυξέντιος Φωτικής. Ο Εμίρης ζήτησε απαιτητικά από τον Πατριάρχη με την απειλή απαγορεύσεως του λαϊκού εορτασμού της Αναστάσεως του Χριστού μας, την καταβολή 7000 χρυσών νομισμάτων και τον περιόρισε στο Πραιτώριο. Τα χρήματα αυτά δεν θα καταβάλλονταν αν δεν είχαν παραδοθεί από τους γραμματείς του 2000 και δεν είχαν εγγυηθεί την καταβολή των υπολοίπων 5000. Όση ώρα παρέμενε ο Πατριάρχης φρουρούμενος στο Πραιτώριο ο Θεός των θαυμάτων γέμισε δύο από τα καντήλια του τριπλοκάνδηλου της Αγίας Αποκαθηλώσεως. Όταν τα νέα έφθασαν στο Πραιτώριο Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι έτρεξαν στο Ναό και συνωστίζονταν για να δουν το θαύμα. Οι Μουσουλμάνοι όμως πήγαν με σκοπό να κατασφάξουν κάθε Χριστιανό που κρατούσε αναμμένο φανάρι.

Σε λίγο έφτασε ο Πατριάρχης, ακολουθούμενος από την Κλήρο, και, έχοντας διαπιστώσει πως δεν είχε μέχρι στιγμής λάβει χώρα η εμφάνιση του Αγίου Φωτός, με τη βοήθεια των Μουσουλμάνων κανόνισε να σφραγισθεί το Άγιο Κουβούκλιο, και άρχισε να προσεύχεται μαζί με τους Χριστιανούς. Περί την έκτη ώρα, έχοντας προσηλωμένο το βλέμμα του στον Πανάγιο Τάφο, είδε την υπερφυσική εμφάνιση

του Αγίου Φωτός. Μπήκε μέσα στο Άγιο Κουβούκλιο, του οποίου την είσοδο του την έδειχνε ένας Άγγελος. Τη στιγμή που πήγε να πάρει ένα κερί, για να μεταδώσει την ουράνια φλόγα σε όλους όσοι ήταν μέσα στο Ναό κρατώντας δάδες, δεν είχε προλάβει να βγει από τον Τάφο, όταν είδε το Ναό να πλημμυρίζει ξαφνικά με ένα ουράνιο φως. Οι πιστοί στέκονταν αριστερά και δεξιά, κάποιοι ήσαν κοντά στη θύρα, άλλοι κοντά στο Γολγοθά, άλλοι κοντά στη σταυρόμορφη αλυσίδα που κρέμεται από την οροφή και τριγύρω από την οποία είχαν κρεμασμένα τα καντήλια τους, η αλυσίδα, δηλαδή, που είναι για να αντιπροσωπεύει το κέντρο του κόσμου και που είναι εκεί ως σημείο, ώστε όλοι οι άνθρωποι να θαυμάζουν το φαινόμενο της θείκης φωτιάς.

Οι ίδιοι οι Μουσουλμάνοι γέμισαν με θαυμασμό, αφού μέχρι εκείνη τη στιγμή η εμφάνιση του Φωτός κατ' έτος συνέβαινε μόνο σε ένα από τα κανδήλια μέσα στο Άγιο Κουβούκλιο, ενώ την ημέρα αυτή, ολόκληρος ο Ναός είχε γεμίσει με φως. Ο εμίρης, που παρακολουθούσε από κάποιο υψηλότερο σημείο, έγινε μάρτυρας ενός ακόμη μεγαλύτερου θαύματος. Το μεγαλύτερο από τα κανδήλια, αυτό που κρεμόταν ακριβώς μπροστά του, αφού άφησε να χυθεί το λάδι και το νερό που περιείχε, ξαφνικά γέμισε με το θείκό πυρ, παρ' ότι δεν υπήρχε πλέον κανένα φυτίλι μέσα του».

Ο Μουσουλμάνος ιστορικός Al Biruni αναφέρει ότι το έτος 1000 ένας κυβερνήτης είχε φέρει μαζί του ένα κομμάτι από χάλκινο σύρμα αντί για φυτίλι, για να μην μπορέσει να ανάψει και να φανεί έτσι η αποτυχία του φαινομένου του Αγίου Φωτός. Όμως κατέβηκε το πυρ και ο χαλκός πήρε φωτιά και κατέπληξε τόσο αυτόν όσο και όλους τους γύρω του [9].

Ο Πάπας Ουρβανός σε γραπτή σωζόμενη ομιλία του πριν τις Σταυροφορίες, στην πόλη Κλερμόν το 1095 αναφέρει ότι «θα ήταν πολυπόθητος και ασύγκριτος ο τόπος ταφής του Κυρίου, ακόμη και αν ο Θεός παρέλειπε να τελέσει εκεί το ετήσιο θαύμα του. Γιατί κατά τις ημέρες του Πάθους του όλα τα φώτα μέσα στο Άγιο Κουβούκλιο και γύρω από το Ναό, τα οποία έχουν σβησθεί ανάβουν ξανά με θείκη προσταγή. Ποια καρδιά, αδελφοί μου, είναι τόσο πέτρινη ώστε να μην αγγίζεται από ένα τέτοιο θαύμα;» [10]

Ο Άγγλος χρονικογράφος Gautier Vinisauf περιγράφει ένα περιστατικό που έχει σχέση με την κάθοδο του Αγίου Φωτός το 1187. Τότε οι Σαρακηνοί με το Σουλτάνο Salah ad-Din πήραν τα Ιεροσόλυμα. Τη χρονιά εκείνη ο Σουλτάνος θέλησε να παρευρεθεί στον εορτασμό, αν και δεν ήταν Χριστιανός. Ο χρονικογράφος περιγράφει ότι «κατά την άφιξη του, το Άγιο Φως κατέβηκε αιφνιδιαστικά και οι επιτελείς του ταραχθήκαν πολύ. Οι Σαρακηνοί βλέποντας το φαινόμενο είπαν πως η φωτιά που είχαν δει να κατεβαίνει είχε παραχθεί με απατηλά μέσα. Ο Salah ad-

Διη επιθυμώντας να ξεσκεπάσει την απάτη έκανε το κανδήλι που είχε ανάψει με ουράνιο πυρ να σβύσει, όμως αυτό άναψε πάλιν αμέσως. Το έσβυσε για δεύτερη και τρίτη φορά, αλλά εκείνο άναβε μόνο του. Μετά από αυτό ο Σουλτάνος κατασυγχυσμένος φώναξε με προφητικό παραλήρημα: «Ε, Ναι, η σύντομα θα πεθάνω η θα χάσω την Ιερουσαλήμ»! [11]

[1] Ιωάν. κ 1.

[2] Ιωάν. κ 5.

[2] «Ιδόντες οι περί τον Πέτρον επίστευσαν... πλήρης γαρ ην ο Τάφος φωτός, ώστε και νυκτός ούσης έτι, διπλώς θεάσασθαι τα ένδον. και αισθητών και πνευματικώς» (Γρηγόριος Νύσσης, Περί της Αναστάσεως του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, Λόγος β PG τόμος 46, στήλη 636d).

[4] Παρακλητική, Έκδοσις Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, σελίς 349, Αθήναι 1992.

[5] Ιωάννης ο Δαμασκηνός, Λόγος εις το Άγιον Σάββατον (Homilia in sabbatum sanctum, PG, τόμος 96, στήλη 628.

[6] Σεραφείμ Σαββαίτης, εις Πρόλογον βιβλίου, Χαράλαμπου Σκαρλακίδη, «Άγιον Φως, το θαύμα του Μεγάλου Σαββάτου στον τάφο του Χριστού», εκδόσεις Ελαία, 2010.

[7] Ευσέβιος Παμφυλίας, Ιστορία της Εκκλησίας, Βιβλίο στ κεφάλαιο 9, 1-3.

[8] Mabilon, Acta Sancta, Τόμος III, Ρ II, Σελίς 473, (Σχετ. Επίσκοπος Αυξέντιος Φωτικής, Το Πασχάλιον πυρ στην Ιερουσαλήμ, Μια μελέτη της τελετής του Αγίου Φωτός στο Ναό του Παναγίου Τάφου).

[9] Krachkofsky I, Holy Fire, (Άγιον Φως), σύμφωνα με την αφήγηση του Al Biruni και άλλων Μουσουλμάνων συγγραφέων του 10ου-13ου αιώνας της Χριστιανικής ανατολής, τόμος 3ος, έκδοση 3η, 191 στα Ρωσικά. Χρονολόγιου του Μουσουλμάνου λογίου Al Biruni (973-1048). Al Biruni, in th garden of science, Reklam - Leipzig 1991, Αγγλική μετάφραση.

[10] Baldricus in Gesta Dei per Francos, σελίς 87.

[11] Hvidt N.C. Miracles - Encounters Between Heaven and Earth, Gyldendal, σελίδες 203-229.

